

Дунавска мрежа в действие – цели, дейности и резултати на проект „ДАНЕТ”

Емилия Великова

Danube Networkers – Neighbours at Work: Aims, Activities and Results of the Project „DANET”: The paper presents the aims, the activities and the results of the project „DANET”, program “Europe for citizens”. This was one of the first projects in Bulgaria for education of adults, for stimulating their active participation in society and in actively shaping the environment they live in. The participants were members of the Union of Pensioners’2004 – Rousse, pensioners from the Region of Rousse. There main results is changing the attitude”

- ✓ of the pensioners to the continuing education and developing as active civil society;
- ✓ of the University of Rousse to the idea of creating a new Center for adult education;
- ✓ of the local government to support the center creation and other international activities of adults.

The project was managed by the Centre for General Scientific Continuing Education (ZAWiW) of the University of Ulm, Germany. Other partners of the project were from Austria, Slovenia, Romania and Croatia (www.danet-at-work.eu/bg).

Key words: DANET, Danube Networkers, Adults Education, Active Civil Society

ВЪВЕДЕНИЕ

Всички държави, включително и бързо развиващите се, като Китай, отбелязват силна тенденция към застаряване на населението, което е резултат от по-добрите условия на живот (нови технологии за производство на храни, лекарства, лечение, комуникации и др.). Удължаването на живота на хората е положително явление. Но по-високият брой възрастни хора, отколкото млади (от 0 до 14 годишна възраст), заедно с ефекта от миграцията на работещото население, ще окаже огромно въздействие върху обществото със значителни последици върху икономическите възможности на хората и върху перспективите им за образователно и културно развитие. Страните, обхванати от Дунавската стратегия на Европейския Съюз, са изправени пред този проблем и търсят възможности за неговото решаване.

Като се отчита този процес на трансформиране на условията на живот, то тревожен е фактът, че не се обръща достатъчно внимание върху възможностите за използване на възрастните граждани за развитието на обществото, чрез продължаващо обучение за овладяване на актуални знания и умения, съчетани с техния личен опит.

ЦЕЛИ НА ПРОЕКТ „ДАНЕТ”

Проектът «ДАНЕТ» е създаден по идея на г-жа Кармен Щаделхофер от Центъра за продължаващо обучение при Университета в Улм, Германия. Той се изпълнява по програмата «Европа за гражданите» и се подпомага финансово от община Баден Вюртемберг, Германия.

Проектът „ДАНЕТ” имаше за цел да осигури условия за обучение, чрез което да се стимулира активното участие на възрастните граждани в обществения живот и в промяната на заобикалящата ги среда [2].

Повишаването на информираността относно стратегията на Европейската комисия за река Дунав, актуалните промени, рискове и др. осигуряват условия за възрастните граждани да изразяват мнението си, да организират общи дейности с

местните управленчески структури, насочени към разработване на система от мерки за просперитета на региона.

Възможността да се обсъждат теми, свързани с бъдещето на местните области и на Дунавския регион, като цяло, не само допринася за утвърждаването на националната идентичност, но и способства за развитието на Европейска идентичност и толерантност към другите култури. Провеждането на национални и международни прояви убеждава участниците във възможността да се постигне многообразие и единство в рамките на Европа и на Дунавския регион.

Чрез проекта се поставя началото на активен диалог между гражданите и институциите на Европейския Съюз за решаване на проблемите на ЕС. Развитието на основни умения за участие в гражданското общество се подпомага от теоретична подготовка по поставените въпроси и от практическо приложение на овладените знания. Лекциите на експертите и дискусиите с другите участници формират представи за методите на влияние на ЕС върху всяка държава и върху общността като цяло.

Диалогът между поколенията и културният обмен между страните спомагат за насърчаване на европейското поведение. Така се развива толерантността и разбирателството между хората от страните-партньори, както и между участниците от всяка страна.

ДЕЙНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ НА ПРОЕКТ „ДАНЕТ”

Проектът включваше поредица от разнообразни дейности като обучение чрез веб-дискусии, походи, срещи, лекции върху теми, свързани с Дунавския регион, които се обсъждат на база национални и регионални интереси и проблеми.

Предвидени бяха международна конференция в Хърватия и заключителна конференция в Германия за отчитане и информизиране на Европейската комисия за резултатите от проекта и за насърчаване на конструктивния диалог между институциите и възрастните граждани от Дунавския регион.

Дейностите по проекта бяха осъществени от екипа на РУ «А.Кънчев» (РУ) с координатор проф. д-р Николай Михайлов, Зам.-ректор на РУ, доц. д-р Емилия Великова, Зам.декан на Факултет Природни науки и образование (ФПНО) и изследовател на проекта, доц. д-р Йвайло Стоянов и инж. Йорданка Пенева в тясно сътрудничество със «Съюз на пенсионерите'2004», секция Русе, с председател инж. Йордан Казаков. Активно участваха и пенсионери от РУ.

По проекта бяха проведени четири лекции с дискусии.

Първата дискусия **„Активно стареене в Европа / Солидарност между поколенията”** се проведе на 04.02.2011г. в РУ с лектор по проблемите на демографското развитие, пенсионните системи, застраховки и тяхната устойчивост г-жа Лидия Найденова, Началник отдел „Пенсии”, Национален осигурителен институт, ПУ „Социално осигуряване” и лектор по правата на правата на пенсионерите, солидарността между поколенията, здравословен начин на живот, използването на новите технологии от възрастните хора и нуждата от учене през целия живот доц. д-р Петър Петров, катедра „Педагогика, психология и история” (ППИ) на ФПНО при РУ. Дискусията бе предавана на живо по Интернет и широко отразена в националните и регионалните медии [6÷16].

Обобщени изводи от дискусията

Не са удовлетворителни методите, които се използват за решаване на демографските проблеми. Необходимо е поставяне на проблема за демографското състояние на българската нация в центъра на общественото внимание като основа за ефективна социална политика и привличане на опита на възрастните граждани в работването на дългосрочна стратегия.

Сравнението на европейските пенсионни системи с тази в България показва пропаст между условията на живот. Необходим е нов закон за възрастните хора, чрез който те ще участват активно за дефиниране на актуални промени и решения в провежданата реформа в пенсионната система.

Съществува страх от стареенето у пенсионерите.

Активното стареене се обуславя от обществената нужда от знанията и опита на пенсионерите, от индивидуална активност и положителна нагласа, от използването на новите технологии за информация и комуникации, от участието в различни форми на обучение, които насърчават творчеството и опазването на културно-историческите ценности.

Клубовете на пенсионерите създават условия за активно общуване и преодоляване на социалната дезинтеграция.

Солидарността между поколенията е база за предаването на житейския опит и националните традиции на младото поколение. Важна цел на общуването между поколенията е подкрепа и игнориране на конфликти, чрез приемане на новото и осмисляне на старото, чрез обмяна на знания и опит в конкретни области и чрез възпитание в уважение и доверие към държавните институции.

Здравеопазването трябва да подкрепя не лечението, а здравословния начин на живот.

Втората дискусия **„Устойчивост на културното наследство / Национална и европейска идентичност“** се проведе на 19.03.2011г. в РУ с лектор проф. д-р Васил Дойков по проблемите на запазване на българската идентичност в условията на различни Европейски култури, Европейска идентичност и общите ценности на европейския пенсионер, гледните точки на поколенията.

Очакванията са, че в Европейския съюз нацията ще запази своята идентичност и ще възприеме европейските норми на цивилизованост, на толерантност, на стремеж към овладяване на чужди езици с цел комуникиране и усвояване на нови знания и умения, на желание за изучаване на нови технологии, на други култури, на осъзнаване нуждата от продължаващо обучение (обучение през целия живот).

Обобщени изводи от дискусията

Необходими са срещи с хора от други страни за обмяна на информация и опит, за прилагане на нови идеи и добри практики.

„Съюза на пенсионерите'2004"-Русе работи активно за опазване на българското културно-историческото наследство и предаването му на младото поколение чрез организиране на ежегодните „Шарено хоро“ (с над 350 участници) и „Талантът възраст няма“ (с над 450 участници) в гр. Русе.

Омразата, противопоставянето, недоверието, агресията трябва да се заменят с европейска толерантност, търпимост, добронамереност, готовност за взаимопомощ.

Българската ни идентичност трябва да подкрепя Европейското ни „аз“, а не да ги противопоставя.

Третата дискусия **„Миграцията като предизвикателство / Интеграцията като шанс“** се проведе на 29 април, 2011г. в град Ветово, където живеят няколко етнически групи - българи, турци, татари, роми. Доц. д-р Любомир Златев, катедра ППИ, ФПНО при РУ, изнесе лекция „Миграцията и малцинствата“. Г-жа Вяра Косева представи етнографските аспекти на разглеждания проблем. Д-р Рейхан Кабил, кмет на Община Ветово, анализира миграцията в общината, като устойчив процес, повлиян от уникалността на мултиетническата среда и характерните знаци на живот-съхраняване на традициите, отвореност към науката, религиозната и етническа толерантност.

Представителите на Християнското и Мюсюлманското вероизповедания, Отец Илия и Ходжа Исмаил, изразиха мнението си относно съществуващата религиозна търпимост и толерантност с девиза „Различни, но заедно“.

Чрез мултимедийна презентация бяха представени взаимоотношенията на толерантност между етносите в общината.

Г-н Станчо Станчев от СП'2004 проведе анкета "Миграцията, семейството и личните имена" или „На кого е кръстено детето?“.

Беше проведено и изследване върху причините за миграция нея и влиянието ѝ върху отношенията между млади и стари и върху съхраняването на етническите и религиозните традиции.

Ромският поет г-н Михаил Ангелов посвети свое стихотворение на разглеждания проблем.

Обобщени изводи от дискусиата

Хората могат да живеят в условия на етническата и религиозна търпимост и толерантност.

Емиграцията и обезлюдяването на селищата ще продължава и в бъдеще.

Проблемът на интеграцията на малцинствата е социален, а не политически.

Общуването между хората, независимо от тяхното етническо и религиозно различие, е ценност на гражданското общество.

И вътрешната и външната миграция се дължат на икономически причини.

Миграцията не оказва сериозно влияние върху избора на лични имена на децата от различните етноси.

Провеждането на подобни срещи и дискусии са желателни и необходими.

Четвъртата дискусия „**Екология / Околна среда**“ се проведе в с. Табачка община Иваново, на територията на природен парк „Русенски Лом“. Присъстваха над 130 участници от всички възрасти. Представителите на пенсионерите бяха от клубовете в с. Табачка, гр. Русе, с. Сливо поле, с. Борово, с. Иваново, гр. Две Могили, гр. Бяла, гр. Ветово и с. Ценово, представители на РУ „А. Кънчев“ и на Университета в гр. Ескишехир, Турция.

Лектори бяха инж. Любомир Атанасов и г-жа Светла Иванова, специалисти от Регионалната инспекция по опазване на околната среда и водите. Те представиха действащото законодателство, свързано с опазване на флората и фауната на България и с изхвърляне на отпадъците, разработените информационни системи, активните дейности на държавата по отношение на запазването на биоразнообразието в природния парк „Русенски Лом“ и в националния резерват „Сребърна“. Подчертана бе ролята на възрастните за възпитание на младото поколение в грижа към природата, към опазване на парковете и природните забележителности, към защитените от закона растителни и животински видове.

По случай празника „Еньов ден“ бяха събрани билки и окичени участниците. Най-активните бяха наградени с почетни грамоти от СП'2004-Русе.

Обобщени изводи от дискусиата

Необходимо е получаването на енергия да става от възобновяеми източници, например, от биомаса.

Възрастните хора могат да подпомагат усилията на държавните институции за опазването на природата като се включат активно в информационната държавна система.

Препоръчително е развитието на биоземеделието.

Съвместно с пенсионерите от гр. Гюргево да се проучи възможността за облагородяване на входно-изходните гранични пунктове около Дунав мост.

Да се използва енергийния потенциал на река Дунав като базата на иновативни енергийни технологии, които не застрашават природната среда и климата.

Международна среща на проекта „ДАНЕТ“ беше проведена от 17 юни до 20 юни, 2011г. в Бродарица и Шибеник, Хърватска с основна цел анализ на резултатите от проведените дискусии в държавите-партньори [1, 2]. Българската работна група,

взе активно участие в проведените презентации, дискусии и други мероприятия с членовете на делегациите от Германия, Австрия, Словения, Хърватска и Румъния.

На срещата г-жа Кармен Щаделхофер отбеляза, че на възрастните хора трябва да се гледа като на ценен човешки капитал.

Изведените основни изводи са:

Основен девиз на активното стареене е: докато сме живи - да се учим и докато се учим – живеем.

Необходима предпоставка за активната дейност на пенсионерите е изучаване потребностите и интересите на хората.

Няма по-ефективно средство от културата и изкуството като мост между идентичността, националностите и поколенията.

Заклучителната конференция на проекта „ДАНЕТ” беше проведена от 6 до 11 ноември, 2011г. в гр. Виеснек, Германия с участието на делегации от всички държави-партньори. В резултат от представените резултати на проекта, срещите с представители на Европейския парламент и обучение за изучаване на Европейския съюз и неговите институции беше съставено **изявление относно ролята и функциите за продължаващо обучение, активно стареене и социално участие на възрастните хора от Дунавския регион в резултат на реализацията на проекта ДАНЕТ [2, 4, 17].**

ИЗВОДИ

От проведените дискусии могат да се изведат следните най-важни изводи:

Темите на четирите панелни дискусии бяха в сферата на интереси на възрастните хора от Русенска област.

Организацията и участието в дискусиите бяха на много високо ниво.

Високо беше оценено от местната общественост, от местните представители на държавата, от религиозните центрове и от пенсионерите провеждането на две от дискусиите на територията на други общини – гр. Ветово и с. Табачка.

Беше постигната висока степен на количествено и качествено отразяване на дейностите на проекта в средствата на масово осведомяване, на интернет страницата на проекта www.danet-at-work.eu/bg [1], на РУ „А. Кънчев” www.uniruse.bg [5] и на СРП'2004-Русе www.pension-bg.org [3].

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Недостатъчен резултат на проекта в България е, че въпреки съдействието от страна на студенти и преподаватели в обучението на пенсионери по използване на новите информационни технологии, то:

- малко на брой (26) бяха възрастните хора, които се включиха;
- малко на брой са възрастните хора, които изпратиха писмени коментари по темите на дискусията на сайта на проекта.

Вече са създадени две групи от желаещи да се обучават през 2012 г.

Изключителен резултат на проекта е възникналата идея в русенската общественост, РУ „А. Кънчев” и пенсионерските организации в Русенска област за създаване на Център за продължаващото обучение. Такъв център или институция не съществува до момента в България, доколкото ми е известно.

Проектът е едно успешно начало за бъдещето на възрастните хора в България.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Петрова, Ц. Изводи и размисли след първата международна работна среща с българско участие по проекта «Данет» 2011 в гр. Шибеник Хърватска <http://pension-bg.org/izvodi.html> (28.11.2011)

- [2] <http://www.danet-at-work.eu/bg/> (28.11.2011)
- [3] <http://pension-bg.org/programa.html> (28.11.2011)
- [4] <http://pension-bg.org/izivlenie.html> (28.11.2011)
- [5] www.uni-ruse.bg (28.11.2011)
- [6] <http://www.akcent.bg/site/news.php?item=829> (10.02.2011)
- [7] <http://www.ruse.eu/index.php/ro/ruse> (10.02.2011)
- [8] <http://diploma.bg/?p=view&aid=4574> (10.02.2011)
- [9] <http://www.rusenews.eu/news/33589> (10.02.2011)
- [10] http://www.ruseinfo.net/news_85132.html (10.02.2011)
- [11] <http://news.ruse24.bg//227045.html> (10.02.2011)
- [12] <http://novini.dir.bg/news.php?id=7924886> (10.02.2011)
- [13] <http://aninikolova72.blog.bg/regionalni/2011/02/03/obsajdat-stareeneto-v-ruse.679390> (10.02.2011)
- [14] http://rss-bg.info/search.html?search_phrase=%D1%80%D1%83%D1%81%D0%B5&categories_id=0&skip=14&order=popular&limit=5(10.02.2011)
- [15] http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=663266(10.02.2011)
- [16] <http://radioshumen.bnr.bg/News/Ruse/Pages/Aktivnoto-stareene-v-Evropa-obsajdat-v-Ruse.aspx> (10.02.2011)
- [17] <http://pension-bg.org/razmisli.html> (28.11.2011)

За контакти:

Доц. д-р Емилия Великова, Катедра "Алгебра и геометрия", Русенски университет "Ангел Кънчев", тел.: 082-888 848, E-mail: evelikova@uni-ruse.bg, emivelikova@yahoo.com

Докладът е рецензиран.